Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

**Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”
din Chișinău**

**Facultatea Psihologie şi Psihopedagogie Specială
Catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială**

Adriana CIOBANU Mariana PÎRVAN

GHID METODOLOGIC PENTRU ELABORAREA ŞI SUSŢINEREA TEZELOR DE AN

la programul de studii PSIHOPEDAGOGIE SPECIALĂ

Ediție revăzută și actualizată

Chişinău, 2025

Recomandat pentru publicare la ședința Senatului Universității pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău din 27.11.2025, proces-verbal nr.3

Ghidul este ajustat conform *Regulamentului privind elaborarea și susținerea tezelor de an în cadrul Universității pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*, aprobat la 27.02.2020

Autori:
CIOBANU Adriana,
dr. în psihologie, conf. univ.,

PÎRVAN Mariana,
drd., asistent universitar

Recenzenți:
BARBĂNEAGRĂ Alexandra, dr. în pedagogie, conf. univ., UPSC

GOREA Svetlana, dr. în pedagogie, lector univ., USPEE „Constantin Stere”

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN REPUBLICA MOLDOVA

Ciobanu, Adriana.

Ghid metodologic pentru elaborarea şi susţinerea tezelor de an la programul de studii Psihopedagogie specială / Ciobanu Adriana, Pîrvan Mariana; Ministerul Educaţiei şi Cercetării al Republicii Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chişinău, Facultatea Psihologie şi Psihopedagogie Specială, Catedra Psihopedagogie şi Psihopedagogie Specială. – Ed. rev. şi actualizată. – Chişinău: [S. n.], 2025 (CEP UPSC). – 87 p.: fig., tab., scheme color.

Aut. indicaţi pe verso p. de tit. – Bibliogr.: p. 49-50. – [100] ex.

ISBN 978-9975-48-328-5.

378:376(076.5)

C 51

Tipărit la Centrul Editorial-Poligrafic al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, str. Ion Creangă, nr. 1, MD-2069

CUPRINS

ARGUMENT 5

1. Generalități.....8
2. Structura şi volumul tezei de an.....12
3. Conţinutul tezei.....14
4. Etapele de realizare a tezei de an 24
5. Reguli de tehnoredactare a tezei de an.....27
6. Alcătuirea listei bibliografice.....30
7. Antiplagiat.....37
8. Utilizarea Inteligenței artificiale în elaborarea tezelor de an 39
9. Criterii de evaluare și baremul de apreciere a tezei de an.....41
10. Cerinţele înaintate pentru conducătorul ştiinţific al tezei de an.....44

CONCLUZII 46

BIBLIOGRAFIE.....47

Anexa 1. Model de Cerere pentru aprobarea temei tezei de an şi a conducătorului ştiinţific 49

Anexa 2. Model de foaie de titlu a tezei de an.....50

Anexa 3. Model de declaraţie privind asumarea răspunderii 51

Anexa 4. Model de cuprins al tezei de an 52

Anexa 5. Model de formulare și argumentare științifică a temei de cercetare.....54
Anexa 6. Model de formulare a scopului științific a temei de cercetare.....60
Anexa 7. Model de formulare a obiectivelor de cercetare.....62
Anexa 8. Model de redactare a suportului științifico-metodic 65
Anexa 9. Model de redactare a concluziilor 68
Anexa 10. Model de tabele, figuri, scheme.....71
Anexa 11. Model de aviz al conducătorului științific 74
Anexa 12. Model de prezentare a raportului privind teza de.....75
Anexa 13. Model - Exemple orientative de teme pentru elaborarea tezelor de an 77
Anexa 14. Model - borderou de evaluare a tezelor de an 82

ARGUMENT

Prezentul Ghid a fost elaborat în conformitate cu Planul de învățământ la Ciclului I (licență), și se adresează studenților care își fac studiile în cadru Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă", Facultatea Psihologie și Psihopedagogie Specială, înmatriculați la programul de studii Psihopedagogie Specială, corespunzător semestrului IV (pentru învățământul cu frecvență) și semestrului VI (pentru învățământul cu frecvență redusă).

Necesitatea unui astfel de ghid derivă din constatarea frecventă a dificultăților întâmpinate de studenți în formularea corectă a obiectivelor științifice, în construcția cadrului teoretic, în selecția și aplicarea metodelor de cercetare, dar și în respectarea normelor de redactare academică și de etică profesională. Totodată, contextul educațional actual marcat de digitalizare, acces rapid la informație și introducerea inteligenței artificiale impune dezvoltarea unor competențe de analiză critică, sinteză și autoevaluare, pe care acest ghid încearcă să le susțină prin exemple concrete, explicații clare și recomandări orientative.

Prin conținutul său, ghidul oferă o structură coerentă pentru etapele de elaborare a unei teze de an, de la alegerea temei și formularea problemei de cercetare, până la redactarea concluziilor și susținerea publică. Ghidul integrează atât cerințele instituționale privind forma și conținutul lucrării, cât și bunele practici naționale în redactarea științifică, promovând o atitudine reflexivă, etică și profesionistă.

Scopul ghidului este de a oferi studenților o direcție clară și structurată pentru elaborarea unei teze de an riguroase,

redactate corect și susținute cu responsabilitate, în conformitate cu cerințele regulamentului și cu specificul programului de studii Psihopedagogie Specială.

Ghidul urmărește realizarea următoarelor **obiective:**

1. identificarea și formularea corectă a temei de cercetare;
2. determinarea gradului de actualitate și relevanță a problemei cercetate în contextul dezvoltărilor recente din domeniul psihopedagogic;
3. argumentarea pertinentă a soluțiilor și deciziilor formulate în cadrul lucrării;
4. utilizarea adecvată a tehnologiilor informaționale în procesul de analiză și sinteză;
5. sistematizarea și consolidarea cunoștințelor teoretice în specialitate și aplicarea acestora în rezolvarea sarcinilor științifice;
6. formarea deprinderilor de cercetare științifică individuală, inclusiv aplicarea corectă a metodologiei în analiza și tratarea temei propuse;
7. dezvoltarea abilităților de susținere publică a lucrării științifice și prezentarea argumentată a rezultatelor studiului;
8. evaluarea gradului de pregătire al studenților pentru activitatea profesională independentă în contextul domeniului educațional general/incluziv.

Condiții de admitere la susținerea tezei de an

Sunt admiși la susținerea tezei de an studenții care au elaborat integral lucrarea și au realizat coordonarea acesteia cu conducătorul științific desemnat.

Conform prevederilor Planului de învățământ al programului de studii Psihopedagogie Specială, teza de an prevede un volum de 60 de ore academice cu acordarea a 2 credite în cadrul sistemului de formare profesională.

Teza de an se elaborează, de regulă, în limba română sau în limba de studiu a studentului, cu respectarea normelor academice de redactare științifică.

Evaluarea și monitorizarea tezei de an

Evaluarea și organizarea procesului de susținere a tezelor de an este realizată de către catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială, în colaborare cu conducătorii științifici desemnați.

Structura ghidului

Ghidul este alcătuit din zece capitole, concluzii, bibliografie și 14 anexe. Acesta se adresează atât studenților programului Psihopedagogie Specială, cât și conducătorilor științifici implicați în procesul de coordonare a tezelor de an.

1. Generalități

Teza de an reprezintă o lucrare științifică de sinteză, cu caracter teoretic, având ca scop dezvoltarea competențelor de cercetare științifică ale studenților, prin aprofundarea unei teme specifice domeniului de studiu și prin valorificarea cunoștințelor teoretice și practice dobândite în timpul programului de studii. Lucrarea urmărește formarea unei atitudini analitice, reflexive și argumentativ-critice, în acord cu cerințele formării profesionale și academice. Aceasta se elaborează sub îndrumarea unui conducător științific și se susține, de regulă, la finalul anului de studii universitar.

Caracteristicile esențiale ale unei teze de an includ:

- ✓ *Delimitarea tematică clară:* teza de an trebuie să abordeze o problematică bine definită, relevantă pentru domeniul de studiu, formulată într-un cadru teoretic riguros.
- ✓ *Fundamentarea științifică:* teza presupune o analiză critică a literaturii de specialitate și utilizarea unor surse științifice relevante, fie în cadrul unei cercetări teoretice, fie prin aplicarea unor modele și metode specifice cercetării aplicative.
- ✓ *Aplicarea unei metodologii riguroase:* este necesară descrierea clară a metodelor utilizate, în funcție de specificul cercetării, calitativă, cantitativă sau mixtă.
- ✓ *Structura logică și coerentă:* teza de an trebuie să includă secțiuni esențiale precum:

- Introducere (argumentarea temei, scopul și obiectivele cercetării, baza științifică);
- Capitolul teoretic (revizuirea literaturii de specialitate);
- Concluzii generale (sumarizarea constatărilor);
- Bibliografie (realizată în conformitate cu un stil de citare științific recunoscut – ISO 690:2022);
- Anexe (dacă este necesar).

✓ *Contribuție personală:* studentul va demonstra o abordare proprie asupra temei abordate, prin interpretare critică și sinteza teoretică.

✓ *Coordonare academică:* lucrarea este elaborată sub îndrumarea unui cadru didactic universitar numit conducător științific, care va oferi suport prin sugestii, recomandări în întregul proces de elaborare.

Aspecte organizatorice

Teza de an se realizează, de către studenții de la învățământul cu frecvență, începând cu anul II de studii, iar pentru cei de la învățământul cu frecvență redusă, începând cu anul III de studii. Tematica tezelor este propusă de către cadrele didactice ale catedrei Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială și se aprobă în luna septembrie prin ședință de catedră. Acestea reflectă direcțiile actuale de cercetare, în acord cu conținuturile prevăzute în Planul de învățământ.

Lista cu titlurile temelor aprobate, cu numele/prenumele conducătorilor științifici și gradul științific al acestora, este oferită studenților pentru a-și selecta tema și alege conducătorul.

Repartizarea temelor se face în prima lună a anului universitar, iar alegerea oficială a temelor se realizează în luna octombrie prin Cerere pentru aprobarea temei tezei de an şi a conducătorului ştiinţific (vezi *Anexa 1* și *Anexa 13*).

Pentru studenții restabiliți sau transferați din alte instituții, aprobarea temei și desemnarea conducătorului științific se realizează, de asemenea, în luna octombrie. Se admite modificarea temei tezei de an până cel târziu în luna aprilie-mai, cu acordul conducătorului științific, cu cel puțin o lună sau două înainte de susținerea publică. Schimbarea conducătorului științific este posibilă doar în cazuri justificate (conflict de interese), cu aprobarea șefului de catedră.

Conducători științifici pot fi desemnate doar cadrele didactice din componența catedrei de specialitate (programul de studii *Psihopedagogie Specială*).

Susținerea tezei de an

Tezele de an se susține public, în fața unei comisii constituite din cadrele didactice din componența catedrei de specialitate (programul de studii *Psihopedagogie Specială*), și șeful catedrei, după încheierea sesiunii anului de studii curent. Studenții care nu reușesc susținerea în termenul stabilit vor rămâne cu restanță, urmând să prezinte lucrarea în anul de studii următor, pe baza aceleiași proceduri și cu aceeași temă aprobată.

Cerințe de calitate academică

O teză de an satisfăcătoare trebuie să demonstreze:

- familiaritatea autorului cu literatura de specialitate relevantă;

- coerență și logică în structurarea conținutului;
- utilizarea unui limbaj științific adecvat;
- conformitate cu cerințele formale și tehnice privind redactarea academică.

Responsabilitatea studentului

Acest Ghid oferă un cadru de referință general pentru elaborarea și redactarea tezei de an, în conformitate cu regulamentului privind elaborarea și susținerea tezelor de an. Întreaga responsabilitate pentru calitatea conținutului și forma tezei aparține studentului.

2. Structura şi volumul tezei de an

Structura tezei de an va reflecta organizarea logică a conținutului științific și va respecta normele academice privind redactarea lucrărilor științifice. Lucrarea se va redacta clar, coerent și concis, cu respectarea principiilor de argumentare științifică și a cerințelor metodologice specifice domeniului.

Tabelul 1. Structura și volumul recomandat al tezei de an

Nr. crt.	Secțiunea lucrării	Conținut esențial	Volumul recomandat (pagini)
1.	Pagina de titlu	Date instituționale, titlul lucrării, numele autorului, coordonatorului etc.	1 pagină
2.	Declaraţia privind asumarea răspunderii	Constituie un document obligatoriu care atestă originalitatea tezei de an.	1 pagină
3.	Cuprins	Structura lucrării cu indicarea paginilor	1 pagină
4.	Introducere	Actualitatea și importanța problemei de cercetare abordate cu scop, obiective și structura lucrării.	1 – 2 pagini
5.	Un capitolul cu 3 - 5 paragrafe	Analiza literaturii, definirea conceptelor, cadrul teoretic al cercetării.	15 - 28 pagini

6.	Concluzii	Sumarul constatărilor, interpretarea acestora, propuneri și direcții ulterioare.	1 – 2 pagini
7.	Bibliografie	Lista surselor consultate, redactată conform standardelor academice ISO 690:2022	2 pagini

Volumul recomandat al tezei de an este de 20 - 35 pagini (fără a include Bibliografia), redactate în format A4, cu respectarea cerințelor de redactare/ tehnoredactare stabilite în regulament și prezentul Ghid.

3. Conţinutul tezei

Foaia de titlu constituie prima pagină a tezei de an și se elaborează conform modelului prezentat în (vezi *Anexa 2*). Aceasta conține informații esențiale privind instituția, facultatea, programul de studii, numele/prenumele autorului, titlul lucrării, numele/prenumele conducătorului științific, titlul și gradul didactic al acestuia, orașul și anul susținerii.

Este important de reținut că foaia de titlu nu va fi semnată nici de autorul lucrării, nici de conducătorul științific. Confirmarea temei și a colaborării dintre student și conducător se realizează prin cererea scrisă la începutul anului de studii când este selectată tema și ales conducătorul științific, conform modelului prezentat în (vezi *Anexa 1*).

Foaia de titlul se imprimată în variantă alb-negru, fără elemente grafice color, pentru a păstra unitatea vizuală și a evidenția clar antetul instituțional al Universității.

În cazul în care teza este elaborată într-o altă limbă decât limba română (în conformitate cu limba de predare a programului de studii), se vor anexa două pagini de titlu: una redactată în limba în care a fost scrisă teza și o a doua foaie de titlu tradusă în limba română.

Titlul tezei se formulează clar și concis, reflectând fidel conținutul lucrării. Acesta va exprima în mod direct tema abordată, domeniul specific vizat și va fi formulat într-un limbaj științific.

Declarația privind asumarea răspunderii constituie un document obligatoriu care atestă originalitatea tezei de an și se

redactează conform modelului prezentat în (vezi *Anexa 3*). Prin această declarație, studentul își asumă întreaga responsabilitate pentru conținutul lucrării și confirmă că teza a fost elaborată în mod individual, fără a fi fost prezentată anterior în cadrul altei facultăți sau instituții de învățământ superior, din țară sau din străinătate.

Declarația se redactează în format electronic și va fi semnată ograf (semnătură umedă) de către autorul lucrării. Aceasta are valoare juridică și etică, constituind o garanție a integrității academice.

Declarația se include după foaia de titlu, fiind parte integrantă a tezei și urmând a fi numerotată conform paginației lucrării.

Lista abrevierilor (opţional, 1 pagină)

Acronimele/abrevierile utilizate în text sunt listate în ordine alfabetică, alături de semnificaţia iniţialelor şi traducerea în limba română (dacă este cazul).

De exemplu:

CES – cerințe educaționale speciale;

ONG – organizații nonguvernamentale;

TL – tulburări de limbaj;

IL – intelect de limită;

ARL – activități recuperativ logopedice;

TSA - tulburare de spectru autist;

PEGF – parteneriat educațional grădiniță – familie;

CDS - cadru didactic de sprijin;

CREI – Centru de Resurse pentru Educația Incluzivă.

Cuprinsul tezei de an se redactează conform modelului prezentat (vezi *Anexa 4*) și constituie o componentă esențială a lucrării, oferind o imagine clară asupra structurii și organizării conținutului. Acesta se include după declarația privind asumarea răspunderii și este paginat corespunzător, fiind inclus în structura generală a tezei.

În cuprins se vor enumera, în ordinea apariției:

- Introducerea;
- Titlul capitolului și subtitlurile tuturor paragrafelor (min.1.3 și max.1.5);
- Concluziile și, dacă este cazul, recomandările;
- Bibliografia.

Capitolul trebuie să fie numerotat cu cifre arabe (1, 2) și să cuprindă minimum trei (1.3) și maximum cinci (1.5) paragrafe (1.1, 1.2, 1.3 etc.).

Subparagrafe ale paragrafelor (ex. 1.1.1, 1.1.2) nu sunt permise, în cazul în care se dorește o structurare suplimentară, aceasta se va face prin utilizarea titlurilor interioare (scrise cu *italic*) în cadrul subparagrafelor, fără a utiliza numerotare suplimentară.

Denumirea capitolului se va formula cu majuscule, fără utilizarea fontului îngroșat (**bold**) și va reflecta cu fidelitate conținutul lucrării. Redactarea titlurilor se va scrie clar, riguroasă și adaptată temei cercetate.

Cuprinsul va reflecta întreaga lucrare, astfel încât fiecare titlu, și subtitlu prezentă în text să se regăsească în cuprins. Se va indica pagina de început pentru fiecare paragraf.

Redactarea cuprinsului se va scrie într-un limbaj științific respectând uniformitatea între denumirile din text și cele din cuprins.

Introducerea constituie o parte esențială a tezei de an, având rolul de a contextualiza tema abordată și de a delimita direcția generală a cercetării. Aceasta va fi redactată pe 1 - 2 pagini și va reflecta caracterul științific al lucrării, fără a include elemente metodologice detaliate (precum obiectul cercetării sau ipoteza).

În cadrul introducerii, se vor evidenția următoarele aspecte:

- *Problema științifică abordată,* formulată clar, în acord cu actualitatea și relevanța sa în cadrul domeniului de formare profesională. Argumentarea temei implică:
  - *Relevanța socială și educațională:* demonstrarea faptului că tema se înscrie în contextul unor provocări actuale (ex. incluziunea elevilor cu CES, promovarea stării de bine, educația bazată pe nevoile individuale).
  - *Actualitatea științifică:* prezentarea studiului actual al cercetărilor în domeniul ales, cu citarea surselor recente (ultimii 5 - 10 ani), care au abordat problema sau conceptele-cheie.
  - *Argumentarea personală și profesională:* pentru studenți, este acceptabil și relevant să scrie și viziunea proprie în raport cu tema, experiențele anterioare sau motivația profesională.

În redactarea acestei secțiuni, studentul va elabora aproximativ o pagină, care să răspundă la întrebări precum:

- De ce este importantă această temă în actualul context educațional?
- Care sunt nevoile cărora cercetarea le răspunde?
- Ce se cunoaște deja din literatură și ce aspecte rămân de aprofundat?
- Ce anume intenționez să aduc nou prin această cercetare? (vezi *Anexa 5*).

➢ *Contextualizarea temei* în literatura de specialitate, prin referințe la autori /cercetători reprezentativi care au analizat problematica respectivă în studii teoretice sau empirice;

➢ *Scopul lucrării,* formulat într-un limbaj științific și în acord cu tema de cercetare (vezi *Anexa 6*);

➢ *Obiectivele cercetării,* exprimate succint și logic, în concordanță cu scopul formulat anterior (vezi *Anexa 7*);

➢ *Suportul științifico-metodic* - fundamentarea teoretico-metodologică a cercetării este susținută de contribuțiile unor autori de referință în domeniul, ale căror lucrări oferă un cadru conceptual și aplicativ solid pentru demersul științific întreprins (vezi *Anexa 8*);

➢ *Cuvinte-cheie* relevante pentru temă, care reflectă domeniul conceptual;

➢ *Rezumatul* (structura tezei) conținutului lucrării.

Această secțiune se va redacta într-un stil clar, coerent și academic, oferind cititorului o imagine de ansamblu a temei și a motivației științifice pentru abordarea acesteia. Este important ca formulările să reflecte o viziune personală, dar fundamentată

teoretic, fără a detalia concluziile sau contribuția propriu-zisă, care vor fi prezentate în partea finală a lucrării.

Conținutul lucrării: Capitolul I

Conținutul propriu-zis al tezei de an este structurat într-un capitol fundamentat teoretic, împărțit în paragrafe, care vor reflecta analiza științifică a temei cercetate. Capitolul va evidenția progresiv abordarea teoretică a cercetării, asigurând coerență și unitate în demersul științific.

Organizarea logică a capitolului

Structura capitolului poate fi realizată în mai multe moduri, în funcție de temă și de abordarea autorului:

- ✓ *Abordarea cronologică* urmărește evoluția istorică a unui concept (ex. dezvoltarea conceptului de incluziune educațională din anii 1970 până în prezent).
- ✓ *Abordarea tematică* grupează ideile în funcție de subteme (ex. stiluri parentale, factori care influențează stima de sine, intervenții educaționale).
- ✓ *Abordarea conceptuală* analizează relațiile dintre conceptele-cheie ale lucrării (ex. legătura dintre intelectul de limită și dezvoltarea limbajului, sau dintre anxietate și comportamentul școlar).

Capitolul I este consacrat analizei literaturii de specialitate și va include o analiză și sinteză critică și temeinic documentată a conceptelor, teoriilor, modelelor și studiilor relevante în raport cu tema studiată.

Cadrul teoretic al unei lucrări științifice constituie fundamentul conceptual al cercetării și reflectă nivelul de

înțelegere și analiză a temei abordate. Construcția coerentă a acestuia permite nu doar o delimitare clară a variabilelor sau a dimensiunilor de studiu, ci și formularea poziției proprii în raport cu literatura de specialitate. Redactarea acestui capitol presupune un proces riguros de selecție, sistematizare și sinteză a ideilor formulate de cercetători recunoscuți, care au abordat tematica investigată.

Fiecare paragraf va dezvolta o dimensiune clar delimitată a temei, iar conținutul său va fi susținut de trimiteri explicite la sursele bibliografice consultate (autori, ani, publicații), utilizând un stil de citare științific actual – ISO 690:2022.

În redactarea capitolului se va respecta următoarele **reguli academice:**

1. Toate afirmațiile teoretice vor fi susținute prin referințe la autori sau surse științifice, fără a se recurge la stil narativ sau exprimări generalizatoare.

Exemple:

Formulare corectă:

Inteligența emoțională este definită ca „abilitatea de a percepe, integra, înțelege și regla emoțiile pentru a facilita dezvoltarea personală și relațiile sociale” (J. Mayer și P. Salovey, 1997), fiind considerată un predictor important al adaptării școlare și sociale în copilărie.

De evitat:

Inteligența emoțională este foarte importantă pentru copii, deoarece îi ajută să se înțeleagă mai bine pe ei înșiși și pe ceilalți.

Formulare corectă:

Conform lui L.S. Vâgotsky (1978), dezvoltarea cognitivă a copilului are loc prin interacțiunea socială și internalizarea instrumentelor culturale, inclusiv a limbajului, care devine un mijloc central de autoreglare.

De evitat:

Copiii învață prin socializare și limbaj, așa cum știm cu toții.

Formulare corectă:

În studiul realizat de J. Bruner (1990), se evidențiază faptul că învățarea se bazează pe construcția activă a cunoașterii, iar mediul educațional trebuie să faciliteze explorarea și reflecția critică.

De evitat:

Toți specialiștii cred că învățarea este o activitate importantă și interactivă.

2. Numele autorilor **nu** se vor evidenția în text prin **bold**, *italic* sau <u>subliniere</u>. Se va păstra un stil unitar, sobru, specific redactării academice;

Exemple:

- Potrivit lui J. Piaget (1959), dezvoltarea cognitivă a copilului urmează o succesiune de stadii, fiecare caracterizat prin structuri mentale specifice care permit înțelegerea realității într-un mod progresiv mai complex.

- D. Goleman (1995) subliniază că inteligența emoțională joacă un rol fundamental în succesul personal și profesional, depășind ca impact coeficientul intelectual tradițional.
- În viziunea lui L.S. Vâgotsky (1978), dezvoltarea psihologică este profund influențată de contextul sociocultural, iar zona proximei dezvoltări reprezintă spațiul în care copilul poate evolua cu sprijinul unui adult sau al unei persoane mai competente.

3. Se poate utiliza scrierea cu caractere *italic* sau **bold** doar în cazul denumirilor oficiale ale metodelor, tehnicilor, teoriilor sau instrumentelor validate științific (de exemplu: **Metoda Feuerstein,** *Scala de maturitate emoțională Friedman* etc.);
4. Conținutul va reflecta claritatea logică a structurii: capitolul și paragrafele vor contribui la realizarea obiectivelor cercetării;
5. Formulările paragrafelor vor fi precise, coerente, fără redundanțe, respectând normele limbii române și a stilului academic (vezi *Anexa 4*);
6. Fiecare paragraf va fi introdus de o scurtă prezentare și încheiat cu o concluzie parțială, care face legătura logică cu secțiunea următoare.

Studentul va formula o viziune personală argumentată față de conceptele discutate, arătând cum acestea susțin sau delimitează direcția cercetării propuse. În finalul capitolului, se recomandă o sinteză sau o hartă conceptuală, care să reflecte modul în care literatura de specialitate a contribuit la clarificarea problematicii cercetate.

Lucrarea va demonstra atât capacitatea de sinteză a autorului, cât și competența de a interpreta critic sursele și de a integra noțiunile teoretice într-un cadru propriu domeniului psihopedagogiei speciale.

Concluziile lucrării reprezintă partea finală a tezei de an și vor sintetiza ideile esențiale rezultate în urma cercetării. Această secțiune se redactează pe 1 - 2 pagini și reflectă în mod direct viziunea personală a autorului asupra temei abordate, formulată în urma analizei și interpretării proprii a materialului studiat.

Este important de subliniat că în concluzii **nu** se vor face trimiteri la autori sau surse bibliografice. Conținutul acestora trebuie să reflecte capacitatea studentului de a sintetiza și de a formula judecăți proprii, în raport cu obiectivele cercetării și cu problematica tratată în lucrare.

Concluziile vor exprima:

- ideile principale identificate pe parcursul analizei teoretice;
- viziunea personală a autorului față de tema cercetată;
- eventualele constatări privind dificultățile sau limitele abordării;
- potențialele direcții de aprofundare sau extindere a temei în cercetări viitoare.

Formularea concluziilor se va scrie clar, coerentă și concisă, păstrând un stil științific, dar evitând repetițiile sau reluările detaliate ale conținutului capitolului. Concluziile **nu** reprezintă **un rezumat al lucrării**, ci o expresie a reflecției personale, bazată pe rezultatele analizei întreprinse (*Anexa 9*).

4. Etapele de realizare a tezei de an

A. Proiectarea

1. *Etapă* – alegerea temei și a conducătorului științific.
2. *Etapă* **–** consultarea cu conducătorul științific și studierea Regulamentului/ Ghidului de elaborare și susținere a tezei de an.
3. *Etapă* **–** elaborarea unui plan (cuprins) prealabil al tezei și aprobarea acestuia cu conducătorul științific.
4. *Etapă* **–** stabilirea scopului și a obiectivelor tezei.
5. *Etapă* **–** anal iza literaturii în domeniul psihopedagogiei speciale în limbile cunoscute de student (selectarea bibliografiei actuale (ultimii 5 - 10 ani) în domeniul cu referire la tema de cercetare).

Termen limită de realizare a etapei A.
– decembrie - ianuarie.

B. Elaborarea

6. *Etapă* **–** selectarea și scrierea propriu-zisă a informației studiate și analizate din sursele actuale din domeniu cu trimiterea la sursă sau autor.
7. *Etapă* **–** prezentarea materialului analizat și prelucrat de student conducătorului științific pentru aprobarea sau redactarea (modificarea) acestuia (această etapă se poate repeta de câte ori este necesar pentru student și conducătorul științific, până se ajustează lucrarea la cerințele corespunzătoare de elaborare și prezentare a tezei).

8. *Etapă* – elaborarea propriilor concluzi de către student la tema de cercetare.
9. *Etapă* – redactarea grafică, tehnică și ortografică a tezei conform cerințelor din Regulament/Ghid.
10. *Etapă* - prezentarea finală a tezei conducătorul științific pentru a viza teza cu componentele stipulate în rubricile corespunzătoare din *Anexa 5*.

Termen limită de realizare a etapei B. – *ianuarie - mai.*

C. Susținerea publică

11. *Etapă* – scrierea raportului privind teza de an conform *Anexei 12* (de către student).
12. *Etapă* – teza va fi prezentată conducătorului științific cu cel puțin 7 zile înainte de susținere, în vederea evaluării și elaborării raportului de apreciere și a avizului, apoi teza se va prezenta la catedră într-un singur exemplar cu 10 zile înainte de susținere împreună cu raportul semnat de către conducătorul științific și avizul acestuia.
13. *Etapă – susținerea publică a tezei* - prezentarea orală susținută de student reprezintă o expunere sintetică a conținutului tezei de an. Timpul de prezentare este de 5 – 7 minute și vizează următoarele aspecte esențiale: evidențierea actualității temei; enunțarea clară a scopului cercetării; precum și conținutului tezei în corelație cu obiectivele propuse. De asemenea, sunt formulate concluziile generale ale studiului. După susținerea rezumatului tezei, studentul răspunde la întrebările

adresate de membrii Comisiei de evaluare și de colegii din sală. Răspunsurile vor fi concise, pertinente și bine argumentate, reflectând capacitatea de analiză și sinteză a cunoștințelor în raport cu tema cercetată.

Termen limită de realizare a etapei C. – *iunie.*

Respectarea tuturor etapelor și a termenilor de realizare îi va permite studentului să elaboreze şi să susţină o teză de an la nivelul cel mai înalt.

5. Reguli de tehnoredactare a tezei de an

Pentru a asigura un format unitar, lizibil și academic, teza de an se va redacta în conformitate cu următoarele cerințe tehnice:

- **Suportul și formatul de redactare:** Teza va fi redactată în format electronic, utilizând programul *Microsoft Word*, și va fi imprimată pe hârtie albă, format **A4** (210 x 297 mm).
- **Font și spațiere:** Se va utiliza fontul **Times New Roman**, mărimea **14 pt**, cu **spațiere de 1,5 rânduri** și **aliniere 1,0** (textul se va încadra între marginile stânga și dreapta ale paginii); margini (câmpuri): stânga: 30 mm; dreapta: 15 mm; sus: 20 mm; jos: 20 mm.
- **Titluri:**

- Titlul capitolului va fi scris cu majuscule, font 14 pt, aliniere centrată, fără subliniere, și fără punct la final.
- Titlurile paragrafelor vor fi redactate cu litere mici (cu excepția inițialei), font 14 pt, fără punct la final.
- Numerotarea capitolului și paragrafelor se face cu cifre arabe (ex.:
  1. DENUMIREA CAPITOLULUI
  1.1. Denumirea paragrafului
  1.2. Denumirea paragrafului
  Sublinierea titlurilor nu este recomandată.

- **Structura paginilor:**

- Capitolul începe din pagină nouă, iar paragrafele urmează în succesiune.
- Toate paginile lucrării sunt numerotate, până la ultima pagină, doar pagina de titlu nu se numerotează.

- Numărul paginii se scrie fie centru-jos, fie dreapta-jos pe pagină.

• **Elemente grafice (tabele, figuri, scheme):**

- Acestea se numerotează cu 2 cifre consecutiv separate prin punct, (Tabel 1.1; Figura 1.1.; Tabel 2.2.; Figura 2.2.; ..... etc.) prima reprezentând numărul capitolului, iar cea de-a doua - numărul tabelului sau a figurii din capitolul respectiv.
- Denumirea tabelelor se plasează deasupra tabelului și se scriu cu **bold** (vezi *Anexa 10*).
- Denumirea figurilor și schemelor se scrie sub acestea cu **bold** (vezi *Anexa 10*).

• **Note de subsol:** Sunt admise pentru a explica termeni, clasificări, surse adiționale sau elemente secundare care nu sunt dezvoltate în textul principal. Se scriu cu font de 10 pt, spațiere simplă 1.

• **Norme lingvistice:**

- Redactarea lucrării se va realiza cu diacriticele limbii române (ă, â, î, ș, ț și formele lor majuscule).
- Semnele de punctuație (punct, întrebare, exclamare) vor fi urmate de un spațiu.
- Nu se acceptă prescurtări ale cuvintelor, abrevieri neoficiale sau exprimări informale.

• **Corectitudine tehnică:**

- Teza nu va conține ștersături, adăugiri, corecturi manuale, pete, contururi de litere sau alte elemente neconforme.
- Imprimarea se face doar pe o singură față a foii.

• **Stilizarea textului:**

- *Italic* se folosește pentru: termeni de origine străină, titluri de cărți, noțiuni-cheie sau fragmente care se doresc evidențiate conceptual.
- **Bold** se utilizează pentru titlul capitolului, subparagrafelor și, în mod excepțional, pentru enunțuri ce necesită accentuare (de exemplu: definiții, concluzii sintetice, concepte esențiale) **în teză.**

• **Prezentarea finală:**

- Teza de an va fi copertată tip euro (spirală/folie transparentă deasupra, negru dedesupt) și se prezintă în format letric (un singur exemplar) la catedra de specialitate, cu 10 zile înainte de susținere.

Pentru ca lucrarea să fie evaluată corespunzător, este necesară respectarea acestor norme de redactare și tehnoredactare.

6. Alcătuirea listelor bibliografice

Bibliografia este un compartiment obligatoriu al tezei şi se perfectează în conformitate cu standardele în vigoare. În lista bibliografică se inserează doar lucrările consultate. Nu se admite indicarea titlurilor care nu au fost consultate. De asemenea, toate sursele citate în textul lucrării trebuie să se regăsească în lista bibliografiei. Bibliografia va conţine circa 15 surse pentru o teză de an, cu cele mai actuale și relevante lucrări științifice. Bibliografia se redactează în ordinea alfabetică a numelor autorilor, iar în lipsa menţionării autorilor, în ordinea alfabetică a titlurilor. Sursele bibliografice se divizează conform limbii în care a fost redactată lucrarea (română, engleză, rusă etc.), cu păstrarea numerotării unice. Perfectarea bibliografiei se realizează conform standardelor acceptate.

Stilul de citare:

- În textul lucrării, sursele se indică în paranteze pătrate cu formatul: [12, p.135], unde:
  - 12 - reprezintă numărul de ordine al sursei în bibliografie;
  - p.135 - indică pagina exactă la care se face trimiterea.
- În cazul sursei online, se va nota doar numărul sursei, fără indicarea paginii (ex.: [8]).

Exemplu de citare în text:

Conform cercetărilor efectuate în domeniul psihopedagogiei speciale, adaptarea metodelor de comunicare nonverbală este esențială în lucrul cu copiii cu deficiențe de auz [5, p.72].

Model de completare a listei bibliografice
(În conformitate cu Standardul ISO 690:2022)

Monografii semnate de 1 autor

1. CARATA, Dumitru. *Politici sociale de promovare a modului sănătos de viaţă.* Suport de curs. Chişinău, 2019. ISBN 978-9975-46-416-1.
2. ТОПОР, Г. *Лекции по истории русской литературы XVIII века*. Кишинэу, 2019. ISBN 9789975-134-72-9.
3. ȘCHIOPU, Constantin. *Opera literară: receptare și interpretare*. Chișinău: Combinatul poligrafic, 2023. ISBN 978-9975-3207-4-0.
4. SLAVICI, Ioan. *Moara cu noroc* [eBook]. Disponibil: -cu-norocebook-de-ioan-slavici.html

Monografii semnate de 2-4 autori

1. PERJAN, C. și S. SANDULEAC. *Psihoterapia transpersonală*. Suport de curs. Chișinău: CEP UPSC, 2024. ISBN 978-9975-46-924-1.
2. COTOS, L.; COJOCARU, V. și I. ȚURCANU. *Formarea şi dezvoltarea culturii manageriale în instituţia preşcolară*. Bălţi: USARB, 2018. ISBN 978- 9975-3267-3-5.
3. BRIGALDA, Elena și Olga TIRON. *Arta emailului*. Curs universitar. Chișinău: CEP UPSC, 2022. ISBN 978-9975-46-601-1.
4. CHIRIAC, L.; E. CHIRIAC; N. LUPAȘCO și M. PAVEL. *Itinerar elementar în inteligența artificială și algoritmi genetici*. Chișinău: CEP UPSC, 2023. ISBN 978-9975-46-818-3.

5. CLICHICI, V.; A. DASCAL; S. DUMINICĂ și C. STRAISTARI-LUNGU. *Pregătirea copiilor pentru debutul şcolar în instituţia de educaţie timpurie.* Chişinău: ISE, 2019. ISBN 978-9975-48-167-0.

Monografii semnate de 5 sau mai mulți autori

1. COJOCARU, V.; CHIRICĂ, G.; CARABET, N.; CALARAȘ, C. și A. BULAT. *Dezvoltarea educației preșcolare în Moldova: istorie, tradiții, perspective*. Chișinău: UST, 2019. ISBN 978-997576-287-8.
2. CALLO, T.; BÂLICI, V.; HADĂRCĂ, M.; STRAISTARI-LUNGU, C.; ACHIRI, I. et al. Reconfigurarea procesului de învățare școlară în contextul provocărilor societale. Monografie. Chișinău: CEP UPSC, 2023. ISBN 978-9975-46-860-2.

sau toți

3. CALLO, T.; BÂLICI, V.; HADĂRCĂ, M.; STRAISTARI-LUNGU, C.; ACHIRI, I.; BOCANCEA, V.; PETROVSCHI, N. și MORARI, M. Reconfigurarea procesului de învățare școlară în contextul provocărilor societale. Monografie. Chișinău: CEP UPSC, 2023. ISBN 978-9975-46-860-2.
4. CHIRIAC, L.; COZMA, D.; SALI, L.; MIHALACHE, L.; AFANAS, D. și TELEUCĂ, M. *Elaborarea și rezolvarea modelelor matematice*. Chișinău: CEP UPSC, 2023. ISBN 978-9975-46-808-4.

AUTOR-organizaţie sau instituţie UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT "ION CREANGĂ"

1. UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT "ION CREANGĂ" *Codul de etică şi deontologie profesională al Universităţii Pedagogice de Stat "Ion Creangă"din mun.* Chișinău, 2022.

Online.Disponibil:https://upsc.md/wpcontent/uploads/2022/05/acte_normative_120_codul_etica_deontologie_upsc.pd f [accesat 2024-05-26].

2. AGENȚIA DE STAT PENTRU PROPRIETATEA INTELECTUALĂ (AGEPI). *Raport național privind respectarea drepturilor de proprietate în Republica Moldova, 2022.* Online. Chișinău: AGEPI, 2023. Disponibil: https://www.competition.md/public/files/raportnational2022-Consiliul Concuren tei5131d.pdf [accesat 2024-05-26].

TEZĂ de doctorat (rezumat)

1. ȚIFRAC, Maria. *Formarea culturii comunicării la preşcolari în contextul activității literar-artistice.* Teză de doctor în științe ale educației. Online. Chișinău, 2024. Disponibil: http://dir.upsc.md:8080/xmlui/handle/123456789/ 6228 [accesat 2024-0523].
2. COJOCARU, Viorica. *Adaptarea psihosocială a adolescenţilor cu dizabilităţi fizice.* Rezumat ştiinţific al tezei de doctor în psihologie. Chișinău, 2023.
3. MAXIMCIUC, Victoria. *Modele psihopedagogice de dezvoltare a sferei emoţional-volitive la copiii cu reţinere în dezvoltarea psihică.* Autoreferat teză doctor în psihologie. Chișinău, 2012. 28 p.
4. PONOMARI, Dorina. *Dezvoltarea comunicării la copiii preşcolari cu tulburări de limbaj.* Teză doctor. Chișinău, 2019. 281 p.

ARTICOL din ziar

1. BURLACU, Alexandru. Grigore Vieru: fiinţa vie a poeziei. *Literatura şi Arta*. 2020, 13 februarie, p. 4. ISSN1857-3835.
2. APETRI, Dumitru. Modelul Creangă și proza basarabeană. *Literatura şi Arta.* 2020, 20 februarie, p. 5. ISSN1857-3835.
3. APETRI, Dumitru. Eminescu - poet venerat în Ucraina. *Univers Pedagogic Pro.* 2024, 25 aprilie, p. 7. ISSN 1857-3282. Disponibil: https://cfcl.upsc.md/2024/04/univers-pedagogic-pro-nr-17-din-25 aprilie2024/ [accesat 2024-06-04].

ARTICOL din revistă

1. OLĂRESCU, Valentina și Adriana DICU. Consecințele divorțului părinților asupra personalității copiilor. *Psihologie: Revista științifico-practică,* 2024, nr. 1 (44), pp. 3-11. ISSN 1857-2502.
2. CIOBANU, Adriana și Mariana PÎRVAN. Psychological safety through the development of emotional intelligence in children with special educational needs (sensory impairments). In: *Journal of Romanian Literary Studies,* 2023, nr. 34, pp. 137–144. ISSN 2248-3004. Disponibil: http://asociatia-alpha.ro/jrls/34-2023-Jrls.pdf [accesat 2025-06-01]

ARTICOL din culegere

1. ANTOCI, Diana și Vasilica BIRTOC ANDRASCIUC. Socializarea preșcolarilor: contexte de evaluare și stimulare. În: *Învățământul superior: tradiții, valori, perspective:*

Materialele conferinței științifice internaționale, 29-30 septembrie 2023. Chișinău: CEP UPSC, 2023, pp. 25-35. ISBN 9789975-46-816-9.

2. PÎRVAN, Mariana. Viața emoțională a școlarului mic cu CES. În: *Evoluția sistemului național al învățământului special și incluziv*… Chișinău, 2023, pp. 124–129. ISBN 978-9975-46-732-2.
Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/179552 [accesat 2024-10-12]

LEGI, REGULAMENTE, ACTE NORMATIVE

1. Regulament cu privire la procedura dobândirii şi pierderii cetăţeniei Republicii Moldova: aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1144 /2018. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* nr. 512 (2018), pp. 4-11. ISSN 2587-389X.
2. Codul educaţiei al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* nr. 319-324/634 (2014), pp.23-45. ISSN 2587-389X. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110112 &lang=ro [accesat 2024-06-01].

SITE-WEB ARTICOLE pe site-web

1. AMERICAN PSYCHOLOGICAL ASSOCIATION (APA). Site web. (2019). Disponibil: https://www.apa.org/ [accesat 2024-05-18].
2. ABELSON, E.; HOOPER, D.; VARNELL, C.; STREAT, D.; SHARMA, G.; GAVANDI, S. & A.C. MODI. Development and testing of a digitally enabled adherence

platform. *Clinical practice in pediatric psychology.* 2024, nr. 12(2), pp. 115-127. https://doi.org/10.1037/ cpp0000490 Disponibil: -81561-001 [accesat 2024-06-07].

3. POALELUNGI, O. *Unele reflecții privind integrarea refugiaților din Ucraina*. Online (29 mai 2022). INCE. Disponibil: https://ince.md/uploads/files/ 1653896309 reflectii privind integrarea refugiatilor. pdf [accesat 2024-05-12].

Este obligatorie corespondența exactă între sursele indicate în text și cele incluse în bibliografie. Sursele care nu au fost citate în lucrare nu vor fi incluse în lista finală.

7. Antiplagiat

Știați că?

Teza de an trebuie să reflecte în mod integral munca personală a autorului și să demonstreze capacitatea acestuia de a analiza critic, de a sintetiza informații relevante și de a formula propriile concluzii. Respectarea eticii academice și evitarea plagiatului sunt cerințe fundamentale în redactarea unei lucrări științifice.

Toate sursele utilizate în documentarea tezei trebuie să fie menționate corect în lista bibliografică, iar orice preluare integrală sau parțială dintr-o sursă externă trebuie să fie însoțită de trimitere bibliografică exactă și redactată conform normelor de citare în vigoare.

Constituie cazuri de plagiat (și sunt strict interzise):

1. *Preluarea unui text dintr-o lucrare a altui autor*, indiferent de mediul în care a fost publicat (carte, revistă, lucrare online etc.), fără utilizarea ghilimelelor și fără indicarea sursei bibliografice corespunzătoare;
2. *Compilarea de fragmente din mai multe surse* fără menționarea explicită a autorilor și fără utilizarea corectă a sistemului de citare;
3. *Redarea unui pasaj citat ca parafrază*, adică prezentarea ideilor autorului într-o formă modificată, fără semnalizarea sursei prin trimitere bibliografică;
4. *Modificarea minimă a structurii unui text existent* (prin schimbarea topicii, a unor termeni sau paragrafe), fără

a menționa sursa, cu intenția de a disimula originea acestuia;

5. *Utilizarea excesivă a surselor externe*, în detrimentul reflecției personale și al contribuției proprii, chiar dacă sursele sunt corect citate.
6. Plagiatul este considerat abatere gravă de la normele universitare, fiind sancționat prin invalidarea lucrării și, după caz, măsuri disciplinare conform regulamentului intern al instituției.

Pentru a evita orice suspiciune de plagiat, studentul este obligat să respecte normele de citare și să se asigure că fiecare fragment preluat este însoțit de o referință clară. Originalitatea demersului științific și onestitatea intelectuală sunt criterii esențiale în evaluarea tezei de an.

Fiecare student care dorește să-și verifice teza prin programul antiplagiat o poate face singur și deliberat accesând programe antiplagiat, pentru a spori calitatea următoarei cercetări (Teza de licență).

8. Utilizarea inteligenței artificiale în elaborarea tezelor de an

În contextul elaborării tezelor de an la specializarea Psihopedagogie specială, includerea inteligenței artificiale (IA) este permisă, dar trebuie strict reglementată, încurajată în mod reflexiv și etic, și niciodată folosită ca substituire a gândirii originale. Deci, răspunsul este: DA, încurajăm utilizarea inteligenței artificiale, cu condiția ca aceasta să fie declarată, controlată și integrată critic.

*Argumente pentru utilizarea IA (**DA, cu limitări**):*

- *Instrument de sprijin*, nu de substituție: Inteligența artificială (precum ChatGPT sau alte platforme generative) poate fi utilizată ca asistent pentru clarificarea conceptelor, organizarea structurii tezei, simularea formulărilor academice, generarea de idei, revizuirea gramaticală sau verificarea coerenței logice. Însă ea nu trebuie să genereze conținutul final integral și nediferențiat, fără aportul personal al studentului.
- *Dezvoltă competențe de evaluare critică:* Utilizarea conștientă a IA oferă oportunitatea ca studentul să învețe să distingă între idei preluate și contribuții proprii, între surse validate științific și sugestii generative. Astfel, IA devine un catalizator pentru gândirea critică, nu o cale de evitare a efortului intelectual.
- *Aliniere la tendințele academice și profesionale actuale:* În marile universități internaționale, IA este

deja integrată în procesul de redactare academică, dar întotdeauna însoțită de reguli clare de transparență, citare și responsabilitate. Refuzarea totală a utilizării IA ar izola studenții de instrumentele digitale moderne, fără a le forma discernământul necesar folosirii lor corecte.

- *Promovează învățarea asistată și personalizată:* Studenții care întâmpină dificultăți în formularea ideilor sau în structurarea textului pot beneficia de un suport tehnologic care reduce barierele de exprimare și oferă modele de redactare. Cu toate acestea, responsabilitatea asupra conținutului rămâne integral a studentului.

Ce trebuie evitat:

- ✓ Preluarea conținutului generat de IA fără revizuire, fără citare sau fără adaptare la temă.
- ✓ Înlocuirea cercetării bibliografice sau a gândirii proprii cu texte generative.
- ✓ Falsificarea interpretărilor prin formulări automate.

În concluzie utilizarea inteligenței artificiale este permisă în procesul de elaborare a tezei, în măsura în care aceasta servește ca *suport organizatoric, lingvistic și conceptual,* iar studentul își asumă responsabilitatea pentru validarea, adaptarea și integrarea critică a conținutului. Se recomandă declararea explicită a utilizării IA și reflectarea asupra limitelor acesteia, pentru a susține un demers științific etic, transparent și formativ.

9. Criterii de evaluare și baremul de apreciere a tezei de an

Punctaj / Nota finală	*Calificativ*	*Descriere calitativă*
0 – 4,00	Neadmis	*Lucrarea nu respectă cerințele* metodologice minime; conținutul este superficial, conținutul nu corespunde cu tema, conținutul este plagiat sau incoerent; tema nu corespunde cu ce-a aleasă inițial, și atunci este respinsă de comisie și nu poate fi validată.
5,00	Suficient	*Lucrarea este realizată formal,* dar cu numeroase lacune conceptuale și metodologice; contribuția personală este minimă; sursele bibliografice puține sau necorespunzătoare (ediții foarte vechi); exprimarea ideilor este incorectă din punct de vedere lingvistic și științific.
6,00	Satisfăcător	*Lucrarea acoperă parțial obiectivele stabilite,* conține erori de structură și redactare; contribuția proprie este modestă; fundamentarea teoretică este limitată, iar aplicabilitatea slab susținută. Prezentarea orală este rigidă.
7,00	Bine	*Lucrarea este structurată mai puțin corect*, conține o analiză teoretică mai puțin coerentă; stilul de redactare este adecvat; contribuția autorului este minimă, și nu este suficient argumentată. Bibliografie puțină și nerelevantă.

8,00	Foarte bine	*Lucrarea este elaborată clar, structurată,* cu fundamentare teoretică solidă, conținutul demonstrează înțelegerea temei, există puține lacune privind contribuția proprie. Bibliografia citată include mai mult sursele vechi. Susținerea orală este bună.
9,00	Excelent	*Lucrarea este completă, bine documentată*, cu o argumentație solidă și clară; contribuția personală este bine conturată și susținută prin exemple relevante; redactarea este corectă, fluidă și științifică. Prezentarea este clară, logică și convingătoare.
10,00	Excepțional	*Lucrarea excelează prin originalitate, profunzime analitică,* coerență științifică și aplicabilitate practică; demonstrează o stăpânire excelentă a literaturii de specialitate; contribuția proprie este inovatoare; prezentarea orală este impecabilă.

Observații suplimentare:

1. Se consideră criterii de bază: respectarea structurii lucrării, coerența tematică, relevanța bibliografiei, corectitudinea redactării, calitatea conținutului științific și susținerea orală.

2. Comisia are dreptul să formuleze recomandări scrise sau orale pentru îmbunătățirea lucrărilor care se apropie de pragul minim al baremului.
3. **A nu admite** la susținerea publică studentul care nu s-a consultat cu conducătorul științific al tezei, chiar dacă sunt respectate criteriile de evaluare cu componentele sale cu mici sau fără obiecții (lucrarea gata), și studentul care nu cunoaște conținutul lucrării și nu o poate prezenta corespunzător lucrarea.

10. Cerinţele înaintate pentru conducătorul ştiinţific al tezei de an

Responsabilitățile conducătorului științific al tezei de an.

Pentru dirijarea și supervizarea activităților de elaborare a tezei de an, catedra desemnează, prin decizie internă, un conducător științific pentru fiecare student.

Conducătorul științific poate fi desemnat dintre cadrele didactice ale catedrei de specialitate corespunzătoare programului de studii Psihopedagogie Specială.

Conducătorul științific al tezei de an are următoarele responsabilități:

1. ghidează studentul în elaborarea planului de structurare a tezei, în acord cu obiectivele și tema aleasă;
2. asigură consultarea periodică a studentului, răspunzând solicitărilor acestuia în cadrul programului de activitate profesională;
3. evaluează calitatea conținutului teoretic al capitolului, formulând recomandări, sugestii de completare sau redactări, acolo unde este cazul;
4. urmărește respectarea etapelor de realizare și a termenilor stabiliți în planul individual de redactare;
5. analizează varianta finală a tezei și întocmește un aviz scris, intitulat *Aviz al conducătorului științific*, conform modelului prezentat în (vezi *Anexa 11*).

În final în situația în care conducătorul identifică elemente de plagiat în conținutul lucrării, are obligația de a consemna acest fapt în avizul oficial și de a propune neadmiterea lucrării la susținerea publică, respectând normele de etică academică ale instituției.

CONCLUZII

Concluzionăm că elaborarea unei teze nu este doar un exercițiu tehnic de scriere științifică, ci un proces de formare intelectuală și profesională, care presupune dezvoltarea unor competențe esențiale: analiza critică, organizarea logică a ideilor, capacitatea de sinteză, respectarea normelor deontologice și exprimarea propriei viziuni asupra unei teme de specialitate.

Prin structura sa clară, exemplele oferite și recomandările metodologice formulate, ghidul urmărește să reducă incertitudinile și dificultățile frecvent întâlnite în procesul de elaborare a lucrării și să ofere o direcție de orientare pentru o cercetare relevantă, bine argumentată și redactată corect. Totodată, ghidul încurajează autonomia intelectuală a studentului, responsabilizarea în actul cunoașterii și asumarea unei conduite academice bazate pe integritate.

Prezentul Ghid oferă un cadru metodologic și orientativ pentru elaborarea și susținerea tezelor de an, în conformitate cu standardele academice ale programelor de studii Psihopedagogie specială. Toate etapele, cerințele de redactare, responsabilitățile părților implicate și procedurile de evaluare sunt stabilite în conformitate cu regulamentul privind elaborarea și susținerea tezelor de an în cadrul universității și sunt necesare pentru toți studenții și cadrele implicate în procesul de elaborare a tezelor de an.

În ansamblu, acest demers reprezintă un apel la profesionalism, reflecție și rigoare în formarea viitorilor specialiști în educație și contribuie la consolidarea unei culturi academice de calitate în învățământul superior psihopedagogic.

BIBLIOGRAFIE:

Regulamente:

1. Planul-cadru pentru studii superioare de licență (ciclul I), de master (ciclul II) și integrate, Ordinul MECC nr. 120 din 10.02.2020, din mun. Chișinău 2020. Disponibil online: https://old.aap.gov.md/ro/article/acte-naționale [accesat 2025-05-26].
2. Regulament privind elaborarea și susținerea tezelor de an în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă" din Chișinău, aprobat în ședința Senatului PV nr. 7 din 27.02.2020. p.18 Disponibil online: https://old.upsc.md/wp-content/uploads/2020/03/regulament_elaborare_sustinere_teze_an.pdf [accesat 2024-11-26].
3. Regulamentul privind publicațiile științifice, științifico-metodice, didactice și alte lucrări acceptate în procesul de evaluare a cercetării și inovării. Chișinău: Ediție I, 2022. p.13

Ghiduri:

1. CC al ANACEC. GHID de redactare a tezei de doctor / doctor habilitat. Chișinău, 2018. p. 32. ISBN: 978-3-319-00026-8 Disponibil online: [accesat 2024-09-16].
2. GARȘTEA, N.; CHERLOVAN, O.; GÎNJU, S. și A. BARBĂNEAGRĂ. Ghid pentru elaborarea și susținerea tezelor de licență în cadrul universității pedagogice de stat „Ion Creangă" din Chișinău. Chișinău: Ediție revăzută, 2023. p.33

3. BORDIAN, Elena; CATANA, Angelina și coordonator științific: ȚURCAN, Nelly. Ghid practic / Biblioteca Republicană Tehnico-Științifică [et al.]. Chișinău: SEP INCE, Chișinău, 2023. 102 p. ISBN 978-9975-167-33-8. ISBN 978-9975-167-34-5 (PDF). DOI: https://doi.org/10.36004/nier.2023.brts
4. ROTARU, L. și M. HĂMURARU. GHID metodic pentru perfectarea Tezelor de licenţă/master. Chișinău, 2012. p. 27
5. TUTUNARU, Iina și colab. GHID elaborarea şi susţinerea proiectelor / tezelor de licenţă. Chișinău, 2019. p. 32. Disponibil online: https://utm.md/acte _normative/interne/sustinereTezeLicenta.pdf [accesat 2024-12-10].
6. ȚARĂLUNGĂ, V. și I. Odinokaia. GHID metodic privind elaborarea și susținerea tezelor de licență. Bălți, 2014. p. 38
7. VASILIU, D. *Memento de cercetare.* GHID prietenos pentru studenți și nu numai. București: Editura Didactică și Pedagogică. București, 2018. p. 152. ISBN: 978-606-31-0501-2.

ANEXE

Anexa 1

MODEL
Cerere pentru aprobarea temei tezei de an şi a conducătorului ştiinţific

Șefului de catedră Psihopedagogie
și Psihopedagogie specială
Dnei/dlui _____

Stimată/e dna/dl.....

Subsemnata (ul).....,

studenta (ul) anul _____, program de studiu …….....,

rog să mi se permită realizarea tezei de an cu tema.....

.....

.....

.....

Data: _____

Semnătura studentului_____

COORDONAT:
Conducător ştiinţific al tezei de an:

……..

(numele, prenumele conducătorului ştiinţific, gradul şi titlul ştiinţific)

_____

semnătura conducătorului ştiinţific

Anexa 2

MODEL DE FOAIE DE TITLU A TEZEI DE AN

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA
Universitatea Pedagogică de Stat
„Ion Creangă" din Chișinău

Facultatea Psihologie şi Psihopedagogie Specială
Catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială
Program de studii Psihopedagogie Specială

Numele, Prenumele studentului

DENUMIREA TEMEI

Teză de an

Conducător științific:
(numele, prenumele)
(funcţia, titlul ştiinţific),

Chişinău, 2025

Anexa 3

MODEL DE DECLARAŢIE PRIVIND ASUMAREA RĂSPUNDERII

Declaraţia privind asumarea răspunderii

Subsemnatul(a), *Numele, Prenumele* studentului student(a) Facultăţii de Psihologie și Psihopedagogie Specială a Universității Pedagogice de Stat ”Ion Creangă” din mun. Chișinău, program de studii Psihopedagogie/Psihopedagogie Specială, declar pe propria răspundere că teza de an cu tema *„Denumirea temei tezei de an”* **a fost elaborată de mine şi nu a mai fost prezentată niciodată la o altă facultate sau instituţie de învățământ superior din ţară sau din străinătate.**

De asemenea, declar că sursele utilizate în teză, inclusiv cele din Internet, sunt indicate cu respectarea regulilor de evitare a plagiatului:

- fragmentele de text sunt reproduse întocmai şi sunt scrise în ghilimele, deţinând referinţa precisă a sursei;
- redarea/reformularea în cuvinte proprii a textelor altor autori conţine referinţa precisă;
- rezumarea ideilor altor autori conţine referinţa precisă a originalului.

Numele, Prenumele studentului, Semnătura_____

Anexa 4

MODEL DE CUPRINS AL TEZEI DE AN

CUPRINS

Exemplul 1:

INTRODUCERE .....pag.
1. FUNDAMENTE TEORETICE ALE INTEGRĂRII COPIILOR CU CES ÎN ȘCOALA DE MASĂ
   1.1. Conceptul de integrare școlară: delimitări terminologice și perspective contemporane.....pag.
   1.2. Modele educaționale ale incluziunii în psihopedagogia specială .....pag.
   1.3. Rolul cadrelor didactice în procesul de integrare educațională .....pag.
   1.4. Factorii care influențează succesul integrării copiilor cu CES.....pag.
   1.5. Dimensiunea psihosocială a adaptării în mediul școlar .....pag.
CONCLUZII.....pag.
BIBLIOGRAFIE.....pag.

Exemplul 2:

INTRODUCERE .....pag.
1. DEZVOLTAREA COMUNICĂRII LA COPIII CU DEFICIENȚE DE AUZ
   1.1. Particularitățile comunicării la copiii cu deficiențe senzoriale.....pag.

1.2. Limbajul verbal și nonverbal în contextul tulburărilor de auz.....pag.
1.3. Rolul intervenției logopedice în dezvoltarea comunicării.....pag.
1.4. Strategii didactice pentru facilitarea interacțiunii școlare .....pag.
1.5. Implicații psihopedagogice ale dezvoltării comunicării.....pag.
CONCLUZII.....pag.
BIBLIOGRAFIE.....pag.

Exemplul 3:

INTRODUCERE .....pag.
1. DIMENSIUNI PSIHOEDUCAȚIONALE ALE DEZVOLTĂRII EMOȚIONALE LA COPIL
1.1. Concepte teoretice privind emoțiile în copilărie .....pag.
1.2. Modele de dezvoltare a inteligenței emoționale în psihopedagogie.....pag.
1.3. Corelația dintre emoție și comportament școlar.....pag.
1.4. Rolul familiei și al mediului educațional în autoreglarea afectivă.....pag.
1.5. Intervenții educaționale centrate pe dezvoltarea emoțională .....pag.
CONCLUZII.....pag.
BIBLIOGRAFIE.....pag.

MODEL DE FORMULARE ȘI ARGUMENTARE ȘTIINȚIFICĂ A TEMEI DE CERCETARE

Exemplul 1 – *Psihopedagogie specială*

Tema tezei: PARTICULARITĂȚI ALE DEZVOLTĂRII LIMBAJULUI LA COPIII CU INTELECT DE LIMITĂ DIN CICLUL PRIMAR

Actualitatea și importanța temei (*Formularea problemei de cercetare*)**:**

În contextul școlii incluzive, tot mai mulți elevi cu intelect de limită sunt integrați în învățământul de masă, fără ca diferențele de ritm și stil de dezvoltare să fie întotdeauna bine înțelese sau gestionate adecvat. O provocare esențială identificată în practica educațională este întârzierea în dezvoltarea limbajului receptiv și expresiv, ceea ce afectează adaptarea școlară, relaționarea cu colegii și înțelegerea sarcinilor de învățare. În lipsa unor intervenții personalizate și a unei evaluări funcționale precise, elevii cu intelect de limită sunt adesea încadrați greșit, etichetați sau suprasolicitați cognitiv.

Actualitatea temei este susținută de numeroase cercetări recente (E. Verza, 2017; V. Stan, 2020; A. Gherguț, 2021; V. Olărescu, 2022; D. Ponomari, 2023; O. Haceatrean, 2023; N. Rusu, 2024), care semnalează importanța diagnosticării timpurii a întârzierilor de limbaj în rândul elevilor cu CES. Totodată, literatura de specialitate internațională (L. Swanson

2018; American Psychological Association, 2019) relevă faptul că deficiențele cognitive ușoare se manifestă frecvent prin dificultăți pragmatice, morfosintactice și semantice. Tema este relevantă și prin prisma utilității sale aplicative, oferind posibilitatea elaborării unor recomandări metodologice pentru adaptarea strategiilor de predare.

Exemplul 2 – *Psihopedagogie specială*

Tema tezei: STILURILE PARENTALE ȘI IMPACTUL LOR ASUPRA STIMEI DE SINE LA PREADOLESCENȚII CU CES DIN MEDIUL URBAN

Actualitatea și importanța temei (*Formularea problemei de cercetare*)**:**

În perioada preadolescenței, dezvoltarea stimei de sine reprezintă o componentă fundamentală a echilibrului emoțional și al integrării sociale. Preadolescenții cu cerințe educaționale speciale se confruntă adesea cu dificultăți de adaptare socială și emoțională, iar dezvoltarea stimei de sine devine un factor esențial în sprijinirea integrării lor școlare și comunitare. Observațiile din practica psihopedagogică evidențiază frecvența crescută a comportamentelor de evitare, retragere sau anxietate socială în rândul acestor elevi, în special în contexte familiale caracterizate de stiluri parentale autoritare, permisive sau incoerente.

În pofida recunoașterii impactului educației parentale asupra dezvoltării psihoemoționale a copilului cu CES, există încă puține abordări teoretice consolidate care să ofere direcții de intervenție personalizată. Prin urmare, tema propusă este

de actualitate și de importanță majoră în contextul educației incluzive, aducând în prim-plan nevoia de colaborare între școală și familie pentru susținerea echilibrului emoțional al copilului cu CES.

Tema este susținută de teorii fundamentale din psihologia dezvoltării (E. Erikson, 1968; D. Baumrind, 1991), precum și de cercetări actuale (T. Vasian, 2013; O. Railean, 2018; S. Pîslari, 2018; V. Ceban, 2022; R. Popa, 2023), care subliniază legătura directă între stilurile parentale și dezvoltarea psihoemoțională a copilului.

În contextul societății moderne, în care rolurile parentale se diversifică, iar presiunile sociale asupra tinerilor cresc, devine esențială înțelegerea acestor corelații. Studiul aduce o contribuție practică prin oferirea unor sugestii pentru consilierea părinților și educatorilor în susținerea sănătății mentale a copiilor.

Exemplul 3 – *Psihopedagogie specială*

Tema tezei: STRATEGII PSIHOPEDAGOGICE DE REDUCERE A COMPORTAMENTELOR OPOZANTE LA COPIII CU TULBURĂRI DE SPECTRU AUTIST

Actualitatea și importanța temei (*Formularea problemei de cercetare*)**:**

În activitatea educațional-terapeutică, una dintre dificultățile majore întâlnite la copiii cu TSA este manifestarea frecventă a comportamentelor opozante (refuzul de a coopera, crizele de furie, rezistența la schimbare). Aceste manifestări afectează progresul în învățare și creează tensiuni în relația

copil-educator-părinte. În ciuda eforturilor de includere, cadrele didactice și terapeuții nu dispun întotdeauna de strategii diferențiate și validate științific pentru gestionarea acestor comportamente.

Literatura de specialitate (C. Dumitru (Tăbăcaru), 2016; C. Lord 2018; C.-A. Stoia, 2019; S. Ozonoff și B.-L. Goodlin-Jones, 2020; V. Cojocaru, 2021; A. Gherguț, 2021) evidențiază necesitatea implementării unor strategii structurate de intervenție comportamentală. De asemenea, cercetările educaționale pun accentul pe intervențiile bazate pe analiza aplicată a comportamentului (ABA), PECS sau utilizarea rutinelor vizuale. Tema este justificată de nevoia practică de a sprijini educatorii și părinții în abordarea eficientă a acestor dificultăți comportamentale, contribuind astfel la o incluziune autentică și funcțională.

Exemplul 4 – *Psihopedagogie specială*

Tema tezei: ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ȘI INFLUENȚA LOR ASUPRA MOTIVAȚIEI ȘCOLARE LA ELEVII CE CES DIN CICLUL GIMNAZIAL

Actualitatea și importanța temei (*Formularea problemei de cercetare*)**:**

În contextul transformărilor continue ale sistemului educațional și al nevoii tot mai accentuate de adaptare a procesului instructiv-educativ la particularitățile individuale ale elevului, se remarcă importanța tot mai mare a activităților extracurriculare ca formă complementară de susținere a motivației pentru învățare.

În contextul implementării educației incluzive, activitățile extracurriculare devin o componentă esențială a procesului formativ, contribuind la dezvoltarea motivației, a încrederii în sine și a sentimentului de apartenență la grupul școlar al elevilor cu cerințe educaționale speciale. Experiențele practice din mediul educațional relevă faptul că acești elevi manifestă adesea fluctuații ale interesului pentru învățare, dificultăți de implicare activă și o motivație intrinsecă scăzută, determinate de limitări cognitive, emoționale sau sociale. Activitățile extracurriculare, atunci când sunt adaptate la particularitățile individuale ale copiilor cu CES, pot constitui un factor major de susținere a motivației școlare, facilitând exprimarea liberă, cooperarea și valorizarea personală. Cu toate acestea, abordările teoretice și practicile educaționale privind rolul acestor activități în formarea motivației elevilor cu CES sunt încă insuficient explorate și sistematizate. Tema propusă răspunde astfel unei nevoi reale de analiză și conceptualizare a modalităților prin care mediul educațional poate sprijini dezvoltarea motivațională a elevilor cu cerințe educaționale speciale.

Tema este fundamentată teoretic pe modele explicative din psihologia educației și motivației, printre care teoria autodeterminării (E. Deci și R. Ryan, 1985), teoria activităților educative complementare (Gh. Radu, 2007) și teoria învățării sociale (A. Bandura, 1977), care subliniază rolul crucial al contextului social și al experiențelor extracurriculare în conturarea motivației pentru învățare.

Studiile recente (T. Potolea, 2011; G. Cucu-Ciuhan, 2016; A. Holban, 2020; L. Ghican, 2022; M. Gorceag, 2023) confirmă legătura între implicarea elevilor în activități extracurriculare și creșterea angajamentului școlar, dezvoltarea abilităților sociale și prevenirea abandonului. În același timp, literatura de specialitate din Republica Moldova (A. Racu, 2014; M. Rotaru, 2017; T. Gherasim, 2021) pune accent pe rolul educației nonformale în echilibrarea efortului cognitiv și afectiv la elevii din clasele gimnaziale.

Anexa 6

MODEL DE FORMULARE A SCOPULUI ȘTIINȚIFIC A TEMEI DE CERCETARE

Exemplul 1 – *Psihopedagogie specială*

Tema tezei: ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ȘI INFLUENȚA LOR ASUPRA MOTIVAȚIEI ȘCOLARE LA ELEVII CU CES DIN CICLUL GIMNAZIAL

Scopul lucrării constă în studierea modului în care participarea elevilor din ciclul gimnazial la activități extracurriculare influențează nivelul motivației școlare, cu accent pe identificarea tipurilor de activități care contribuie semnificativ la implicarea activă în procesul educațional și la formarea atitudinilor pozitive față de învățare.

Exemplul 2 – *Psihopedagogie specială*

Tema tezei: STILURILE PARENTALE ȘI IMPACTUL LOR ASUPRA STIMEI DE SINE LA PREADOLESCENȚII CU CES DIN MEDIUL URBAN

Scopul lucrării este de a studia relația dintre stilurile parentale percepute de preadolescenți și nivelul stimei de sine al acestora, în vederea evidențierii influenței pe care climatul familial o exercită asupra dezvoltării psihoemoționale a copilului în perioada preadolescenței.

Exemplul 1 – *Psihopedagogie specială*

Tema tezei: PARTICULARITĂȚI ALE DEZVOLTĂRII LIMBAJULUI LA COPIII CU INTELECT DE LIMITĂ DIN CICLUL PRIMAR

Scopul lucrării constă în studierea și analiza caracteristicilor specifice ale dezvoltării limbajului receptiv și expresiv la copiii cu intelect de limită din ciclul primar, în scopul formulării unor direcții de intervenție psihopedagogică adaptate nivelului lor cognitiv și lingvistic.

Exemplul 2 – *Psihopedagogie specială*

Tema tezei: STRATEGII PSIHOPEDAGOGICE DE REDUCERE A COMPORTAMENTELOR OPOZANTE LA COPIII CU TULBURĂRI DE SPECTRU AUTIST

Scopul lucrării este de a studia eficiența unor strategii psihopedagogice specifice în reducerea comportamentelor opozante manifestate de copiii cu tulburări de spectru autist, prin analizarea unor intervenții aplicate în mediul educațional și evaluarea rezultatelor comportamentale obținute.

MODEL DE FORMULARE A OBIECTIVELOR DE CERCETARE

Exemplul 1 – *Psihopedagogie specială*

Tema tezei: ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ȘI INFLUENȚA LOR ASUPRA MOTIVAȚIEI ȘCOLARE LA ELEVII CU CES DIN CICLUL GIMNAZIAL

Obiectivele cercetării:

1. Analiza conceptului de motivație școlară în literatura de specialitate;
2. Descrierea principalelor tipuri de motivație la elevii de gimnaziu;
3. Elucidarea și descrierea tipurilor de activități extracurriculare implementate în unitățile de învățământ general.
4. Formularea concluziilor privind valorificarea activităților extracurriculare în vederea stimulării motivației pentru învățare.

Exemplul 2 – *Psihopedagogie specială*

Tema tezei: STILURILE PARENTALE ȘI IMPACTUL LOR ASUPRA STIMEI DE SINE LA PREADOLESCENȚII CU CES DIN MEDIUL URBAN

Obiectivele cercetării:

1. Analiza teoretică a conceptelor de stil parental și stimă de sine în perioada preadolescenței;
2. Elucidarea particularităților stilurilor parentale percepute de preadolescenți cu CES din mediul urban;
3. Descrierea relației dintre stilurile parentale percepute și nivelul stimei de sine;
4. Elaborarea concluziilor.

Exemplul 1 – *Psihopedagogie specială*

Tema tezei: PARTICULARITĂȚI ALE DEZVOLTĂRII LIMBAJULUI LA COPIII CU INTELECT DE LIMITĂ DIN CICLUL PRIMAR

Obiectivele cercetării:

1. Analiza literaturei de specialitate cu referire la tema de cercetare;
2. Elucidarea nivelului de dezvoltare a limbajului receptiv și expresiv la copiii cu intelect de limită și la copiii cu dezvoltare tipică.
3. Descrierea particularităților fonetice, lexicale și gramaticale ale limbajului exprimat de elevii cu intelect de limită.
4. Formularea concluziilor privind intervenția logopedică.

Exemplul 2 – *Psihopedagogie specială*

Tema tezei: STRATEGII PSIHOPEDAGOGICE DE REDUCERE A COMPORTAMENTELOR OPOZANTE LA COPIII CU TULBURĂRI DE SPECTRU AUTIST

Obiectivele cercetării:

1. Analiza comportamentelor opozante frecvent întâlnite la copiii cu TSA, din perspectiva literaturii de specialitate.
2. Descrierea cadrului educațional și a contextului în care apar comportamentele provocatoare.
3. Elucidarea strategiilor psihopedagogice utilizate în intervențiile comportamentale.
4. Elaborarea concluziilor la tema de cercetare.

Anexa 8

MODEL DE REDACTARE A SUPORTULUI ȘTIINȚIFICO-METODIC

Exemplul 1 – *Psihopedagogie specială*

Tema tezei: ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ȘI INFLUENȚA LOR ASUPRA MOTIVAȚIEI ȘCOLARE LA ELEVII CU CES DIN CICLUL GIMNAZIAL

Suportul științifico-metodic (*Argumentarea științifică a temei***):**

Cercetătorii A. Leontiev (1975) și L. Bojovici (1989) definesc activitatea ca element esențial în structura motivației. Conceptul de motivație școlară este abordat din perspectiva teoriei autodeterminării de către E. Deci și R. Ryan (2000), care evidențiază rolul motivației intrinseci în participarea elevului. Cercetătorii J. Eccles și A. Wigfield (2002) analizează relația dintre contextul educațional și angajamentul școlar, completând cadrul teoretic al cercetării.

Activitatea extracurriculară ca factor de dezvoltare personală este tratată în Republica Moldova, M. Rotaru (2017); V. Voinea (2019) și G. Chiș, (2021), cercetătorii subliniază funcția formativă a educației nonformale.

Exemplul 2 – *Psihopedagogie specială*

Tema tezei: STILURILE PARENTALE ȘI IMPACTUL LOR ASUPRA STIMEI DE SINE LA PREADOLESCENȚII CU CES DIN MEDIUL URBAN

Suportul științifico-metodic (*Argumentarea științifică a temei***):**

Stilurile parentale sunt definite și clasificate de D. Baumrind (1991) și dezvoltate de E. Maccoby și J. Martin (2002), iar relația cu stima de sine este explicată în contextul teoriei dezvoltării psiho-sociale de către E. Erikson (1968). În spațiul românesc, M. Miclea (2004), F.-A. Sava (2014) și E. Stănculescu (2018) cercetează impactul parentalității asupra echilibrului emoțional al adolescentului. În Republica Moldova, A. Racu (2016) și V. Baciu (2015) explorează dimensiunea educației familiale asupra formării personalității. Internațional, M. Rosenberg (1989) oferă instrumente validate de măsurare a stimei de sine, iar D. Papalia (2021) oferă o abordare integrativă a dezvoltării preadolescente.

Exemplul 1 – *Psihopedagogie specială*

Tema tezei: PARTICULARITĂȚI ALE DEZVOLTĂRII LIMBAJULUI LA COPIII CU INTELECT DE LIMITĂ DIN CICLUL PRIMAR

Suportul științifico-metodic (*Argumentarea științifică a temei***):**

Dezvoltarea limbajului în contextul deficienței cognitive este tratată de L. Vâgotsky (1978) și A. Luria (1980), care evidențiază interdependența dintre limbaj și dezvoltarea psihică. În România, E. Verza (2017), D.-V. Popovici (2012), A. Gherguț (2021) abordează limbajul ca indicator al funcționării cognitive la copiii cu CES. În Republica Moldova, N. Bucun (2013) și M. Rotaru (2015) analizează specificul comunicării la copiii cu intelect de limită. La nivel internațional, L. Bloom și M. Lahey (1978), L. Leonard (2014) și D. Bishop (2016) oferă

modele și clasificări ale întârzierilor de limbaj cu aplicabilitate în logopedie.

Exemplul 2 – *Psihopedagogie specială*

Tema tezei: STILURILE PARENTALE ȘI IMPACTUL LOR ASUPRA STIMEI DE SINE LA PREADOLESCENȚII DIN MEDIUL URBAN

Suportul științifico-metodic (*Argumentarea științifică a temei***):**

Comportamentele opozante la copiii cu TSA sunt analizate de C. Lord (2018), S. Ozonoff și B. Goodlin-Jones (2020), care evidențiază trăsăturile comportamentale dominante în autism. Intervențiile psihopedagogice sunt susținute de E. Verza (2015), A. Gherguț (2021), iar în Republica Moldova, M. Dița (2018) și L. Cazacu (2019) oferă soluții educaționale adaptate copiilor cu tulburări comportamentale. J. Cooper, T. Heron și W. Heward (2020) prezintă fundamentele metodei ABA, iar G. Mesibov și V. Shea (2017) propun modelul TEACCH ca strategie de structurare a mediului pentru reducerea comportamentelor disfuncționale.

MODEL DE REDACTARE A CONCLUZIILOR

Exemplul 1 – *Psihopedagogie specială*

Tema: ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ȘI INFLUENȚA LOR ASUPRA MOTIVAȚIEI ȘCOLARE LA ELEVII CU CES DIN CICLUL GIMNAZIAL

Concluzii finale:

Studiul teoretic al motivației școlare și al educației nonformale evidențiază rolul esențial al activităților extracurriculare în susținerea implicării elevului în procesul de învățare. Modelele propuse de E. Deci și R. Ryan privind motivația autodeterminată, precum și cercetările din domeniul pedagogiei contemporane, susțin ideea că participarea voluntară în contexte educative alternative stimulează motivația intrinsecă, dezvoltarea socio-emoțională și autonomia personală. Activitățile extracurriculare sunt definite teoretic ca spații de formare complementară care permit valorizarea intereselor individuale și a expresiei libere a elevului. Concluzionăm că integrarea coerentă a educației nonformale în viața școlară reprezintă o direcție conceptuală modernă, cu implicații formative majore pentru motivația și dezvoltarea generală a copilului.

Exemplul 2 – *Psihopedagogie specială*

Tema: STILURILE PARENTALE ȘI IMPACTUL LOR ASUPRA STIMEI DE SINE LA PREADOLESCENȚII CU CES DIN MEDIUL URBAN

Concluzii finale:

Analiza conceptuală a stilurilor parentale și a stimei de sine confirmă legătura teoretică solidă între dimensiunea afectivă a educației familiale și construcția identității personale în perioada preadolescenței. Literaturile clasice și recente converg în sublinierea rolului stilului democratic în modelarea unei stime de sine sănătoase, prin echilibrarea sprijinului emoțional și a exigențelor comportamentale. Stima de sine este definită ca o structură psihică stabilă, dar modelabilă, iar climatul familial constituie un mediu de referință în formarea ei. Lucrarea teoretică a permis sintetizarea unei viziuni integratoare asupra modului în care educația parentală influențează dezvoltarea psihoemoțională, oferind un cadru explicativ coerent al interdependenței dintre cele două concepte analizate.

Exemplul 3 – *Psihopedagogie specială*

Tema: PARTICULARITĂȚI ALE DEZVOLTĂRII LIMBAJULUI LA COPIII CU INTELECT DE LIMITĂ

Concluzii finale:

Studiul teoretic al dezvoltării limbajului în condițiile unei funcționări cognitive submedia evidențiază un ansamblu de trăsături specifice ce vizează atât structura, cât și funcționalitatea comunicării la copilul cu intelect de limită. Literatura de specialitate pune accent pe întârzierile în dezvoltarea vocabularului, dificultățile de organizare gramaticală și limitările în comunicarea pragmatică. Modelele

psiholingvistice dezvoltate de L. Vâgotsky, A. Luria, B. Bloom și L. Lahey confirmă dependența evoluției limbajului de nivelul proceselor cognitive superioare. În concluzie, limbajul copilului cu deficiență cognitivă ușoară nu poate fi înțeles decât prin integrarea dimensiunii neuropsihologice cu cea educațională, iar această abordare asigură fundamentul teoretic pentru adaptarea proceselor de predare-învățare.

Exemplul 4 – *Psihopedagogie specială*

Tema: STRATEGII PSIHOPEDAGOGICE DE REDUCERE A COMPORTAMENTELOR OPOZANTE LA COPIII CU TULBURĂRI DE SPECTRU AUTIST

Concluzii finale:

Cercetarea teoretică a comportamentelor opozante în TSA pune în lumină etiologia multifactorială a acestor manifestări, evidențiind relația lor cu particularitățile de procesare senzorială, rigiditatea cognitivă și deficitele de autoreglare. Modelele explicative propuse în literatura internațională, precum analiza comportamentală aplicată (ABA) sau abordarea TEACCH, oferă cadre conceptuale validate pentru formularea strategiilor de intervenție educațională. De asemenea, cercetările recente susțin importanța predictibilității, a structurii vizuale și a recompenselor diferențiate în reglarea comportamentului opozant. Concluzionăm că intervenția psihopedagogică eficientă în cazul copiilor cu TSA trebuie să se bazeze pe fundamente teoretice solide și să țină cont de particularitățile individuale de funcționare adaptativă.

Anexa 10

MODEL DE TABELE, FIGURI, SCHEME

Tabel 1.1 Denumirea tabelului

Formele PCI	Temperatuta apei (grade C)	Presiunea jetului de apă (atmosfere)	Durata procedurii
Formele spastice	36° – 37°	0,5 – 1,0	10 minute
Formele miotonice	34° – 35°	0,5 – 2,0	10 minute

Tabel 1.2 Denumirea tabelului

Cadranul	Gradele cuprinse	Azimutul/ orientare (A)	Rumbul (r)
I – NE	0°-90°	A= r	r = A
II – SE	90°-180°	A = 180° - r	r = 180° - A
III – SV	180°-270°	A = 180° + r	r = A - 180°
IV – NV	270°-360°	A = 360° - r	r = 360° - A

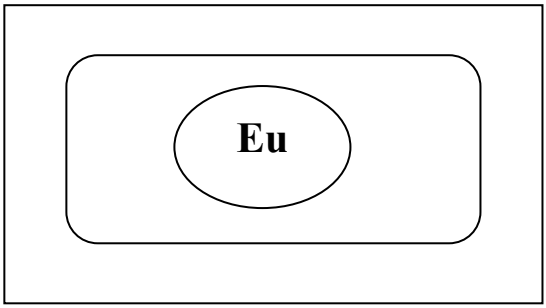

Figura 1.1 Denumirea figurii

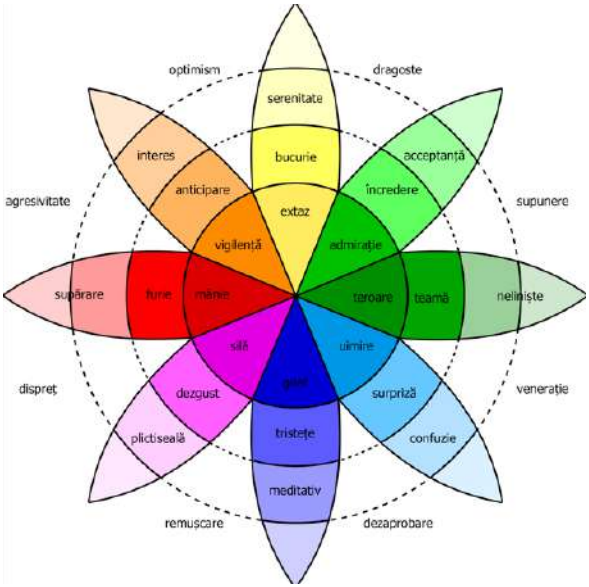
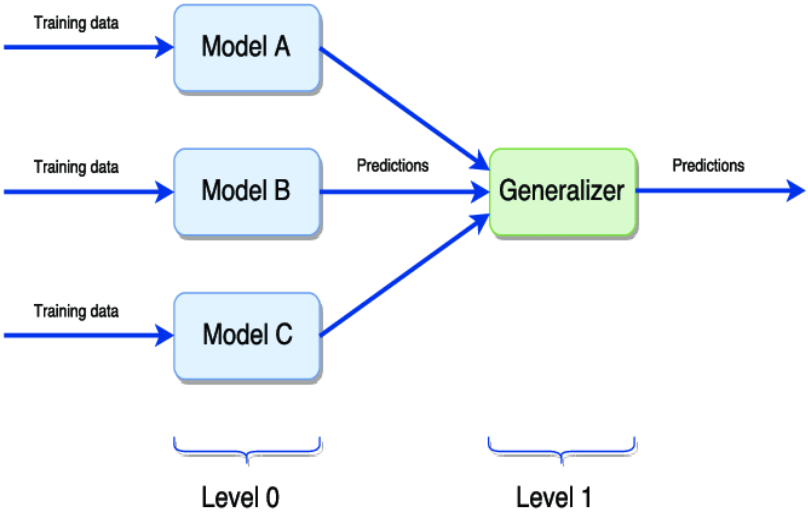
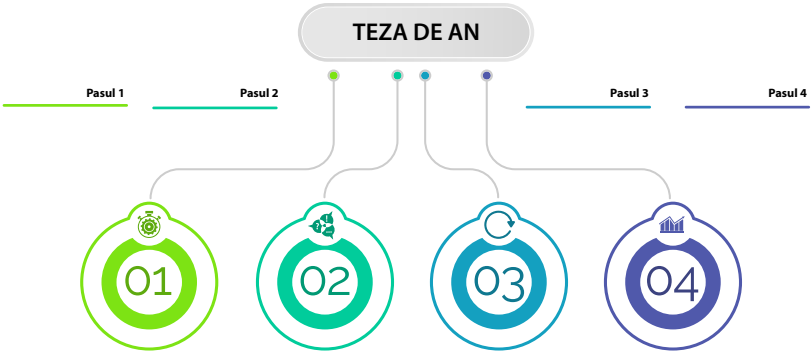

Figura 1.2 Denumirea figurii

Schema 1.1 Denumirea schemei

Schema 1.2 Denumirea schemei

Anexa 11

MODEL DE AVIZ AL CONDUCĂTORULUI ȘTIINȚIFIC

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
Facultatea Psihologie şi Psihopedagogie Specială
Catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială
Program de studii Psihopedagogie Specială

AVIZ
la teza de an

elaborată de studentul (a)_____
cu tema_____
_____

Aprecierea cu privire la corespunderea conţinutului tezei cu structura acesteia

Evaluarea nivelului de analiză şi sinteză a materialului teoretic

Aprecierea gradului de relevanţă a concluziilor formulate de către student:

Respectarea regulilor de structurare şi redactare a lucrării conform Ghidului

Aprecierea atitudinii autorului faţă de cercetare:

Alte sugestii

Se propune admiterea / respingerea tezei de an pentru a fi prezentată în faţa Comisiei pentru susținerea publică.
Nota propusă de conducătorul ştiinţific _____
Conducătorul ştiinţific_____
(*funcţia, titlul ştiinţific*), (*numele, prenumele*)

Data:

Anexa 12

MODEL DE PREZENTARE A RAPORTULUI PRIVIND TEZA DE AN

RAPORT PRIVIND REALIZAREA TEZEI DE AN

Numele_____, Prenumele studentului_____

Grupa _____ specialitatea _____

Tema tezei de an: _____

_____

Conducător ştiinţific _____

(*numele, prenumele*) (*funcţia, titlul ştiinţific*)

Scopul cercetării: _____

_____

_____

_____.

Obiectivele cercetării

1. _____

   _____;
2. _____

   _____;
3. _____

   _____;
4. _____

   _____;

Concluziile proprii cu referire la tema de cercetare: _____

_____

_____

_____

_____

_____.

Aprecierea conducătorului ştiinţific:_____

_____

_____

_____

_____.

Data: _____ Semnătura conducătorului ştiinţific: _____

Anexa 13

EXEMPLE ORIENTATIVE DE TEME PENTRU ELABORAREA TEZELOR DE AN

LISTA TEMELOR[1] PROPUSE PENTRU ELABORAREA TEZELOR DE AN la programul de studii (ÎF[2]/ÎFR[3]) PSIHOPEDAGOGIE SPECIALĂ, pentru anul de studii 202_-202_	
N/o	**ROMÂNĂ**
1.	Dezvoltarea vocabularului la copiii cu deficiențe de auz
2.	Rolul kinetoterapiei în recuperarea copiilor cu autism
3.	Particularitățile dezvoltării cognitive la copiii cu deficiență mintală
4.	Factorii comportamentului deviant la vârsta adolescentină
5.	Anxietatea la copiii cu dizabilitate mintală
6.	Orientarea profesională a adolescentului cu deficiență de văz
7.	Copingul dispozițional al părinților cu copii cu dizabilități
8.	Rolul familiei, al școlii în formarea și consolidarea comportamentului civic la adolescenții cu CES
9.	Stimularea creativității la copii cu deficiență intelectuală

1 LISTA TEMELOR aprobate la ședința catedrei, proces-verbal nr. 2 din _____.09.202_____

2 ÎF = forma de organizare: învățământ cu frecvență

3 ÎFR = forma de organizare: învățământ cu frecvență redusă

10.	Dezvoltarea chinestezică la copiii cu deficiențe senzoriale prin terapie ocupațională
11.	Politica managementului instituțional în procesul de trecere la educația incluzivă
12.	Integrarea senzorială în recuperarea copilului cu dizabilități multiple
13.	Lectura explicativă cu elevii cu dificultăți de învățare în condițiile educației incluzive
14.	Dezvoltarea comunicării în baza reprezentărilor tempo-spațiale la copiii cu deficiențe vizuale
15.	Adaptări ce vizează echipamentul specializat la ore pentru elevii cu IMC
16.	Particularități în dezvoltarea afectivității la copiii cu tulburări de limbaj
17.	Valorificarea comunicării totală la copiii cu dizabilități de auz în învățământul general
18.	Stima de sine la copiii cu deficiențe de auz
19.	Terapia ocupațională ca instrument de dezvoltare a autonomiei personale la copiii cu cerințe educaționale speciale
20.	Activități terapeutice pentru copiii cu ADHD
21.	Specificul activităților de sprijin în CREI aplicate copiilor cu CES
22.	Impactul factorului atitudinali parental față de copilul cu dizabilități
23.	Stima de sine la copiii cu comportament deviant
24.	Pregătirea către şcoală a copiilor cu dizabilități senzoriale
25.	Particularitățile de dezvoltare a reprezentărilor la copiii cu deficiență de vedere

26.	Specific în socializarea preșcolarilor cu autism
27.	Specificul terapiei ocupaționale în reabilitarea și incluziunea copilului cu dizabilități neuromotorii
28.	Abandonul școlar la copiii cu deficiențe auditive
29.	Rolul poveștilor terapeutice în dezvoltarea socio-emoțională la copiii cu Sindromul Down
30.	Impactul violenței în familie asupra dezvoltării copilului cu dislexo-disgrafie
31.	Inteligența emoțională la copiii cu ADHD
32.	Consilierea psihoeducațională a elevilor cu devianță comportamentală
33.	Specificul terapiei ocupaționale în dezvoltarea abilităților socio-emoționale la copiii cu dizabilități intelectuale
	RUSĂ
34.	Особенности развитие общения у дошкольников в ходе логопедической помощи *Particularitățile dezvoltării comunicării la preșcolari în cadrul activităților logopedice*
35.	Психолого-педагогическое консультирование детей с ограниченными возможностями, подвергшихся насилию *Consilierea psiho-educațională a elevilor cu dizabilități abuzați*
36.	Самооценка у детей с девиантным поведением *Stima de sine la copiii cu comportament deviant*
37.	Роль игры на когнитивные достижения у школьников с трудностями в обучении *Rolul jocului asupra performanței cognitive la elevii cu dificultăți de învățare*

38.	Отношение родителей к речевому нарушению ребёнка *Atitudinea părinților față de tulburările de limbaj la copil*
39.	Характер межличностных отношений у детей с нарушениями зрения
40.	Гуманистические ценности образования в процессе духовно-нравственного воспитания у детей с детским церебральным параличом *Valorile umaniste ale educației în procesul de educare spirituală și morală a copiilor cu paralizie cerebrală infantilă*
41.	Профориентация – эффективный метод подготовки к социальной интеграции подростков с нарушениями слуха *Orientarea profesională – metodă eficientă pentru pregătirea incluziunii sociale a adolescenților cu dizabilități de auz*
42.	Развитие мышления и речи у детей с интеллектуальными нарушениями *Dezvoltarea gândirii și a vorbirii la copiii cu dizabilități intelectuale*
43.	Психологического обследования лиц с слепотой *Evaluarea psihologică a persoanelor cu cecitate*
44.	Особенности развития эмоционально-волевой сферы у детей с умственной отсталостью *Particularitățile de dezvoltare a sferei emoțional-volitive la copiii cu dizabilitate mintală ușoară (Sindromul Down)*
45.	Логопедические сказки как средство развития активного словаря дошкольников с общим недоразвитием речи *Basmele logopedice ca mijloc de dezvoltare a vocabularului activ al copiilor preșcolari cu tulburare globală de limbaj*

46.	Сенсорная интеграция в реабилитации детей с множественными нарушениями *Integrarea senzorială în recuperarea copilului cu dizabilități multiple*
47.	Тревожность у детей с задержкой психического развития *Anxietatea la copiii cu reținere în dezvoltarea psihică*
48.	Эмоциональные расстройства у детей с аутизмом *Tulburările emoționale la copiii cu autism*
49.	Роль вспомогательного педагога в сопровождении ребенка с СДВГ в образовательном процессе *Rolul cadrului didactic de sprijin în asistarea copilului cu ADHD în procesul educațional*
50.	Коррекция мелкой моторики у детей с умственной отсталостью *Corectarea motoricității fine la copiii cu dizabilități mintale*
51.	Особенности развития самостоятельности у детей со слепотой *Specificul dezvoltării autonomiei la copiii nevăzători*
52.	Развитие мотивационной готовности к школе у дошкольников с особые образовательные потребности *Dezvoltarea pregătirii motivaționale pentru școală la preșcolarii cu cerințe educaționale speciale*
53.	Особенности агрессивного поведения у подростков, страдающих различными отклонениями в развитии *Particularități ale comportamentului agresiv la adolescenții care suferă de diferite dizabilități de dezvoltare*

Notă! Pot fi propuse și alte teme la dorința studentului

Anexa 14

MODEL

BORDEROU DE EVALUARE A TEZELOR DE AN

UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT
„ION CREANGĂ”
BORDEROU DE EVALUARE

FACULTATEA Psihologie și Psihopedagogie Specială
PROGRAM DE STUDII Psihopedagogie Specială
Grupa_____Anul de studii_____
semestrul_____

TEZEA DE AN
MEMBRII COMISIEI _____
_____ _____
_____

Data: _____ 30 ore / 1 credit

Nr. d/o	**Numele, prenumele studentului**	**Comisia de examinare**		**Coordonator științific**		**Nota finală SNN**	**Scala notare ECTS**	**Semnătura**
		Nota	Pondere (60%)	Nota	Pondere (40%)			
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								

10.								
11.								
12.								
13.								
14.								
15.								
16.								
17.								

VÎRLAN Maria, dr., prof. univ.
Decanul facultății _____

NOTIȚE